



Maribor, september 2018

PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA IN PALČEK BRALČEK – PRIPOROČILA ZA DELO V PROGRAMU

Bralna značka je slovensko gibanje, ki že več kot petdeset let spodbuja razvoj bralne kulture mladih. Bralna značka je prostovoljna in pristočasna dejavnost, ki **spodbuja prostovoljno branje**. Ena najbolj množičnih dejavnosti v šoli se je ves čas razvijala kot dopolnilo k pouku slovenskega jezika in književnosti ter dejavnostim šolske knjižnice, hkrati pa je kot obšolska/interesna dejavnost lahko svobodnejša, bližja otrokom in mladim, in tako uspešnejša pri oblikovanju bralcev za vse življenje.

✚ ČAS TRAJANJA BRALNEGA LETA IN ŠTEVILO POTREBNIH PREBRANIH KNJIG:

Bralno leto traja od 17. septembra, ki ga obeležimo z Bralnim maratonom, do konca aprila.

ŠTEVILO POTREBNIH PREBRANIH KNJIG:

- vrtni: 3 knjige;
- 1. VIO OŠ: 3 knjige;
- 2. VIO OŠ: 4 knjige;
- 3. VIO OŠ: 5 knjig.

Primeri dobrih praks:

- Če učenec sodeluje na tekmovanjih, kjer morajo prebrati več knjig, upoštevajte ENO izmed knjig iz tekmovanj tudi kot prebrano knjigo za bralno značko (npr. knjige za Cankarjevo tekmovanje ali zgodovinsko tekmovanje ...).
- Dodatna nagrada za učence, ki zelo veliko berejo (nagradni izlet, povabilo na kakšne dogodke ...).
- V vrtcih lahko upoštevate tudi eno dramatizacijo, ki jih pripravljate za različne namene.

✚ BRALNI SEZNAMI

Bralnih seznamov NI, niti priporočenih niti obveznih seznamov. Seznamov ne objavljamo na spletnih straneh, če so, naj se umaknejo iz spletnih strani.

Bralec naj bo pri izbiri knjig (čim bolj) samostojen. Vloga mentorja je v programu Prežihove bralne značke pomembna tudi pri izboru knjig. Mentor bralcu v branje svetuje knjige, ki so primerne bralčevi starosti in sposobnostim (nujno je upoštevati posebnosti, kot so učenci tujci ali učenci s posebnimi potrebami). Pri izboru knjig upoštevajmo interes otroka, še vedno pa ne pozabimo na glavni namen – spodbujanje branja. Nič ni narobe, če se učenci odločijo tudi za trivialno literaturo (gradivo za lahko branje). Vloga mentorja je, da ga postopoma spodbuja k branju kakovostne otroške in mladinske literature.

Če pa uporabljate sezname v knjižnicah ali razredih ali bi želeli usmeriti učence h kakovostnim literarnim delom, potem na seznamu ne sme biti zapisa Prežihova bralna značka (primer seznama: Seznam kakovostnih knjig ali Priporočilni sezname za branje).

VLOGA MENTORJA

Glavna naloga mentorja v programu Prežihove bralne značke je spodbujanje k branju.

Kdo so osebe, ki jim bralci pripovedujejo:

- vrtci: vzgojiteljice in pomočnice vzgojiteljic (pripovedovanje je individualno ali skupinsko, glede na željo otroka);
- 1. – 5. razred: razredniki, učitelji podaljšanega bivanja, knjižničarji;
- 6. – 9. razred: knjižničarji in učitelji slovenskega jezika.

NAČINI PRIPOVEDOVANJA

Vsebin ne pišemo (ni pisnih obnov), ne gre za pomnjenje vsebine, imen. Spodbujajmo jih k sproščnemu pogovoru o knjigi, spodbujajmo jih, da pripovedujejo o doživetem v prebrani knjigi, kaj so sami podobnega doživeli, kako so oni rešili podobne primere, opišejo naj junake, vsebino aktualizirajo ...

Primeri pripovedovanja: gre za to, da se prilagodimo interesom in željam bralca – lahko pripoveduje sam, sodeluje v okrogli mizi, debati, daje priporočila sovrstnikom, se udeleži knjižne čajanke. V vrtcih se je treba prilagoditi njim (lahko pripovedujejo sami, skupini, se likovno izrazijo, pripovedujejo ob slikanici, zapojejo, zaplešejo ...).

Tudi slikanice brez besedil so primerne in zelo dobrodošle, saj pomembno vplivajo na razvoj govora in spodbujajo domišljijo.

Zelo pomembne so prilagoditve za otroke s posebnimi potrebami ali tujce. Vedno se je treba prilagajati otrokovim stvarnim zmožnostim. Treba je upoštevati željo, kako bo bralec pripovedoval, glede na interes oz. izbiro.

Primeri dobrih praks so tudi, ko učenci tutorji ali dobri bralci berejo npr. tujcem, nebralcem ...

MOTIVACIJA

Otroke v vrtcih in učence v šolah želimo spodbuditi k prostočasnemu branju oz. branju za razvedrilo. Spodbujati želimo branje, ki ni prisila. Zgodnje branje je namreč zelo pomembno za kasnejši razvoj (glasovno zavedanje, pisanje).

Primeri dobrih praks:

- Učence, ki so opravili Prežihovo bralno značko, lahko povabimo na razne dogodke, kot so knjižna čajanka, noč branja ...
- Učence, ki so pri pouku slovenskega jezika med oceno, lahko nagradimo z dvigom ocene (priporočamo).

Ne pozabimo, da je branje za bralno značko prostočasna dejavnost, ki naj bo za otroka prijetna izkušnja, in da tudi z njo vzgajamo bralce za vse življenje.

Priporočila pripravile mentorice Prežihove bralne značke in Palčka bralčka na posvetu mentoric v oktobru 2017 in Odbor Prežihove bralne značke pri ZPM Maribor.